

Достлукъ

№ 24
1989 СЕНЕСИ
ДЕКАБРЬ, 15
ДЖУМА
Фияты 3 капик

«КРЫМСКАЯ ПРАВДА» ГАЗЕТАСЫНЫҢ КЪРЫМТАТАР ТИЛИНДЕКИ АФТАЛЫКЪ НЕШИРИ

СССР ЮКЪАРЫ СОВЕТИНИҢ КЪАРАРЫ

СОВЕТ НЕМСЕЛЕРИ ВЕ КЪРЫМТАТАР ХАЛКЪЫНЫҢ ПРОБЛЕМАЛАРЫ БОЮНДЖА КОМИССИЯЛАРНЫҢ ХУЛЯСАЛАРЫ ВЕ ТЕКЛИФЛЕРИ АКЪКЪЫНДА

Юкъары Совет къарар бере:

1. Совет немселери ве кърымтатар халкъынынъ проблемалары боюнда комиссияларнынъ хулясалары ве теклифлеринен разы олунсын.
2. СССР Министрлер Советине совет немселери ве кърымтатар халкъынынъ укъукъларыны гъайрыдан тиклевнен багълы амелий меселелерни чезмек ичюн девлет комиссиясыны мейдангъа кетирмек авале этилсин.
3. Миллетлер Советининъ миллий сиясет ве миллетлерара мунасебетлер боюнда Комиссиясы бу ишни даимий незарет астында тутсын.

СССР Юкъары Советининъ Ренси
М. ГОРБАЧЕВ.
Москва, Кремль. 1989 сенеси ноябрь 28.

САЙЛАВЛАР ОГЮНДЕН

Депутатлыкъкъа намзад

Декабрь 9-да Белогорск (Къарасувбазар) шезринде яшагъан дженк ве эмек ветеранларынынъ эсабат-сайлав топлашувлары олып кечти. Кунъ тиртибининъ экинджи меселеси оларакъ мааллий Советтерге халкъ депутатлыгына кандидатлар косьтерюв меселеси къоюлды.

Белогорск шезр Советининъ депутатлыгына башкъа миллет векиллеринен бир сырада Улу Ватан дженки ве эмек ветераны Хы-

дыр Ильясовнынъ намзады да косьтерильди. Пенсионер оджа, Узбекстан халкъ марифи аялджысы Хыдыр агъанынъ намзадылгыгы бирагъыздан къабул олунды. Энди онъа депутат оларакъ сайланмакъ ичюн курашмек керек.

Агъыр сиясий кураште сизге огъурлы ёллар тилеймиз, Хыдыр агъа.

Исмаил РАМАЗАНОВ,
Белогорск шезри.

(Девамы 2-нджи саифеде)

Мамут Рустемов Симферопольдеки 37-нджи авушдыжы-монтаж колоннасында юксек разрядлы газоелектрик сваркаджы олып чалыша. Колонна ишчилеринден бир группасы Симферополь районндаки «Советская Украина» колхозында фермаларны техникий дже-

эттен гъайрыдан донаталар. М. Рустемов ферманы къыздырмакъ ичюн къурулаяткъан бунханеде эсас ишлерден бирини япа. Оннынъ ашлагъан трубалары эр вакыт юксек кейфиегнен ола.

Ресимде: М. Рустемов,
А. Сентмуратовнынъ
фотосы.

Кърым АССРи тикленмели ве кърымтатарлар къайтарылмалы

КЪРЫМТАТАР ХАЛКЪЫНЫҢ ПРОБЛЕМАЛАРЫ БОЮНДЖА КОМИССИЯНЫҢ

ХУЛЯСАЛАРЫ ВЕ ТЕКЛИФЛЕРИ

СССР Юкъары Совети Миллетлер Советининъ 1989 сенеси июль 12-де мейдангъа кетирген кърымтатар халкъынынъ проблемалары боюнда Комиссиясы мевджут весикъаларны (норматив актларны, эвелеси мейдангъа кетирильген комиссияларнынъ хулясаларыны, кърымтатар халкъынынъ арекетлери ве айры граждандар тарафындан СССР Юкъары Советине, СССР халкъ депутатларына, буннынъ киби де партия, совет органларынынъ ве джемаат teşkilatларынынъ адына ёллагъан баянатлары, мураджаатлары ве мектоплерини талиль этип чыккыты, Кърымтатар миллий арекети чешит группаларынынъ векиллеринен чоътан-чоът курушювлер откерилюди. Комиссия азалары кърымтатар халкъынынъ яшагъан ерлерине Кърым областына, Краснодар улкесине, Узбекстан ССРге ве Таджикистан ССРге барып кельдилер, мааллий партия ве совет органларынынъ ёлбашчыларынен субетлер, кърымтатарлары ве шу регионларда яшагъан тамыр эалининъ векиллеринен топлашувлар ве шахсий курушювлер откерилюди.

Кърымтатарлар — 1944 сенеси депортация япылгъан халкъларнынъ биридир. Оларнынъ эсас къысымы Узбекстангъа, къалгъанлары Къазахстангъа, Таджикистангъа, Къыргъызстангъа, РСФСРге (Уралгъа, Шималгъе, Волгобоюна, Сибиргъе) кочюрилген эди.

1945 сенеси июнь айында Кърым АССРи РСФСР эркинында къалдырылып, Кърым областына чевирилди. 1954 сенеси сентябрь айында РСФСР Юкъары Совети Президиумы ве Украина ССР Юкъары Совети Президиумынынъ бирликтеки такъдимлери боюнда область Украина ССРининъ эркинына кечтирилди.

Дженктен сонъки девирде бир сыра къанунджылыкъ актлары муджиби (1956, 1967, 1974 сс.) девлет органлары къарарларынынъ кърымтатарларны халыктык къабаатлагъан къысымлары ягъу этилген эди, оларгъа СССР граждандары оларакъ «ишке ерлашюв ве паспорт режим акъкъында арекетте булунгъан къанунджылыкъкъа мувафыкъ» Советлер Бирлигининъ бутюн территориясында яшамакъ укъукъы берильген эди. Буннынънен бир вакытта Кърымда ишке ерлешюв ве прописка олунуы къыйынлаштыргъан эски норматив актлар, арекет этмекни девам эттирдилер, бир сыра янғы норматив актлар ишлеп чыккылды.

50-нджи — 80-нджи се-

нелер девамында кърымтатарлар Кърымгъа къайтмакъ, анда топлулукъта ерлешмек ве Кърым АССРини гъайрыдан тиклемек талабынен меркезий ве мааллий органларгъа даима мураджаат этилдер. Гъайрыдан къурув бу джерьянгъа янғы силтем ве кейфиегче янғы характер берди. Меселенинъ мааллелерде огренильмеси шуны косьтерди ки кърымтатарларнынъ эксернетти меселелерининъ адалетли чезильмесине умют багълап яшай.

1988 сенесинде кърымтатарларнынъ проблемасыны бакъып чыккыган Девлет комиссиясы дженктен сонъки девирде Кърымда салмакълы демографик деңишмелер юзь берген мунасебетинен Кърым АССРини гъайрыдан тиклемек ве халкъы тарихий ватанына къайтармакъ ичюн эсаслар тащып сламалы. Дженктен сонъки девирде Кърым элиси 780 бинъ адамдан 2,5 миллион адамгъа арткъан эди.

Бир сыра объектив къыйынлыкъларгъа бакъмадан, бойле хулясанен разылашмакъ мумкин олмагъандай куруне, Кърымда истисал, социаль ве экология сааларында хроник тарзда чезильмейип кельген кескин проблемалар саесинде акъикъатен де мескеннен (небетте 150 бинъден зияде адам тура) ве социаль-медений макъсадларындаки дигер объектлернен теминлев, сув ве энерготеминатандаки сынъырлангъан имкянларнен багълы олгъан кергин вазияет мейдангъа кельди. Кочип келеяткъан эалини ишке ерлештирювде проблемалар бар, экология меселелери кескин туралар. Лякин бу себеплер кърымтатар халкъына нисбетен адалетни тиклемекни ред этмек ичюн эсасла бильмезлер.

Эалининъ муайен къысымында, мааллий Советлерининъ, хождалыкъ органларынынъ, бир сыра джемаат teşkilatларынынъ ёлбашчыларында бундан эвелъки сиясетининъ мейдангъа кетирген тюневинки кунюнинъ стереотиплери проблеманынъ чезилювини муреккепештирелер. Бир сыра ерлерде прописка олув, ишке ерлешюв меселелеринде чешит баш кутювлерге ёл берильгени, шахсий эв къурмакъ ичюн топракъ участкаларыны айырып берювде ред этильгени акъкъында кърымтатарлардан шикъетлер тюшмекте. Эксери алларда бу кочювнинъ teşkilatли суретте откерильмегенинен анълатыла. Мемлекетнинъ дигер регионларындан ишчи кучюни джелъп этиюв боюнда девам эткен амелият къошма

суретте кергинлик ве кърымтатар эалини тарафындан ишанмаюв мунтини догъура.

Областькъа къайтып кельген кърымтатарлар (шимди анда 50 бинъден зияде кърымтатар яшай) къысмен тешикий кочюриллов боюнда кельдилер, лякин оларнынъ эксернетти мааллий саккиллерининъ шахсий мулкыетинде булунгъан эвлерни сатып алув ёлунен кочти. Орта Асияда мескен эвлерининъ fiyatлары тюшкени ве Кърымда бу fiyatларнынъ кескен-кес осюви шарайтлеринде халкънынъ нисбетен тар къатламына эв сатып алмакъ имкяныны бере, Ишчилер, хызметчилер, зиялыларнынъ бир чоът векиллер адети узьре, эв сатып алмакъ ичюн сермиягъа малък дегилер, ве яшав ерлерде квартираларны деңгизив боюнда Кърымда мевджут шарайтлерде мескен алып оламайла.

Кърымтатарларнынъ кочип келюв меселелерини аль этмекни муреккепештирген шейлерден бириси шунда ки, ерли акимнет органлары ози фаалнетлеринде СССР Министрлер Советининъ «Кърым областы ве Краснодар улкесининъ базы бир эали пунктларында прописканы сынъырлав акъкъында» 1987 сенеси декабрь айында къабул эткен 1476 савлы къарарына риает этмекни девам эттирелер.

Сонъки вакытларда Кърым областынынъ партия ве совет органлары мунтни нормаллештирювге догърултылгъан тешикий-сиясий характерде бир сыра тедебирлер къабул этилдер. 1987—1989 сенелеринде областта кърымтатар эалиси 40 бинъден зияде адамгъа артты. Ярымадангъа чель къысымында махус «Аграрный» совхозы мейдангъа кетирильди, анда чалышкъанларнынъ эксернетини кърымтатарлар teşkilatли етелер. Область газетасы янында кърымтатар тилинде газета нешири teşkilatландырылды, область драма театринде миллий труппа мейдангъа кетирильди, бир сыра мектеп-лерде ана тили дерслери кечиле.

Лякин бу тедебирлер кърымтатар халкъынынъ бутюн проблемаларыны аль этмей. Тарихий адалетни тиклев манъсадынен Комиссия сиясий, девлет-укъукъ, тешикий ве социаль-икътисадий характериндеки ашагъыдаки тедебирлери теклиф эте:

1. СССР Юкъары Советининъ «Зорбалыкънен кочюрилловге огъратылгъан халкъларгъа къаршы репрессив актларны къанундан тыш ве джунаний деп танув ве оларнынъ укъукъларыны теминлев акъкъында» ки Дек-

(Девамы 2-нджи саифеде)

Кърым АССРи тикленмели ве кърымтатарлар къайтарылмалы

(Башы 1-нджи саифеде).

ларациясындан келип чыкып, кърымтатар халкынынъ озь тарихий яшав ерлерине къайтув ве онынъ миллий бутюнлигини тиклев укьукларыны къануний, деп сая.

2. Кърымтатар халкынынъ тешикий суретте къайтув проблемасыны меркезлештирилген девлет программасынынъ черчивесинде бири-бирини толдуруп турган укьушкы акъылда акъылда не откормели:

— истисал саасыны, мескенни, социаль-медений-турмуш меселелерини, инфраструктуруны инкишаф эттирюв меселелерини аль этювен бир вакытта индивидуаль алышкъанлыккы эсапка алып ишлеп чыкылган график боюнда девлет ёлуен къайтарув;

— планлы суретте шахсий тешевбюс ёлуен къайтув (бунда девлет мескен эв бермекни озь бойнуна алмай);

— иджаре, аилевий подряд, кооперативлер ве дигер ходжалык мунасебетлерининъ земааневий шекиллерине эсасланган группарууп олып къайтув. Онынъ эсас вазифеси буюк олмаган зали пунктларыны (койлерни) къайтып келеаткъанларнынъ къуветинен тиклев я да реконструкция япуудан ибареттир. Буннынъ бир вакытта ходжалык тешевбюс ве ходжалык эсабы къанунларына мувафык бу коллективлер социаль-медений-турмуш махсусадларныдаки объектлерни — балалар багъчалары, клублар, тюкяпналары, клублар, ардымджи ходжалыклары я да ихтияджъа коре мааллий эснаф ве истисалларны мейданга кетирелер. Дагъ ге дагъ этеклерни зонасында бу шекильнинъ итулланылмасы ярымаданы юксек нейфетли кой ходжалык махсусадларнынъ теминлевни арттырмагъа имкян берир.

Бу шекиль буннынъ киби де план черчивесине кире ве девлет къолтутувына малик ола.

Комиссия биринджи небетте дженк ве эмек ветеранларынынъ, инвалидлерининъ, социаль джесттен кторумлагъан дигер граждандарнынъ къоранталарны кочюрюв адалет принциплерине ве Кърымда ахлякий-психологик муитни сагъламлаштырув вазифелерине джевап берир эди, деп сая.

3. Кърымтатарлары Кърымгъа къайтарув боюнда девлет программасыны ишлеп чыкмакъ ве амельге кечирмек ичюн СССР Министрлер Советининъ Комиссиясыны мейданга кетирмек махсусадгъа мувафык, деп сайылсын. Комиссиянынъ эркинына СССР Министрлер Советининъ, РСФСР, Украина ССР, Узбекстан ССР, Тажикстан ССР, Къазахстан ССР Министрлер Советлерининъ, халкъ депутатлары Кърым област Советининъ, кърымтатар халкынынъ векиллери, СССР халкъ депутатлары кирсетилсин. Бу орган программаны амельге кечирювнинъ эсас догърулышларыны, онынъ муддетлерини, финансирлер мнбааларыны (бу джумледен адлары анып нечильген республикаларнынъ маддий меджбуриетлерини), ишке ерлешюв, мескен, социаль инфраструктура меселелерини аль этюв вариантларыны белгилемек керек. Бундан отырюв кърымтатарларнынъ тешикий су-

ретте къайтып келювини эсапка алып ярымаданынъ истисал къуветлерини инкишаф эттирюв боюнда мевджут схема, Украина ССРини инкишаф эттирюв боюнда баш схемада Кърым халкъ ходжалыгы структурасы денгештирилмек керек.

Комиссия шундан ёлбашчылык ала ки, Краснодар улкесинде, Узбекстан ССРде, Тажикстан ССРде ве Кърымда откерилен корюшювлер кетишатында партия-совет органларынынъ векиллери меселенинъ мевджутлыгыны ве оны аль этмек зарур олгъаныны анылагъанларыны, буннынъ киби де озь областлары, республикалары ве улкелерининъ финансы, маддий-техника ве сиясий джесттен эр тарафлы ярым этмеге азыр олгъаныны билдирдилер. Кърымтатар проблемасыны аль этюв Орта Асия регионунда социаль саада мевджут олгъан кергиллики йымшата, ишнен мешгъуль олмаган тамыр зали ичюн иш ерлери бошай. Бундан отырюв, сёз масрафлары территорияль джестинден гъайрыдан таксимлев акъкъында кете.

Девлет программасынынъ эсас догърулышларыны белгилемек ичюн халкынынъ ве мааллий Советлерининъ тешевбюсине базанмакъ муимдир. Кърым территориясында эалининъ демография ве профессиональ эркинына къыймет несмек, оны Кърым территориясында таксимлемек ичюн социология хызметлеринден файдаланмакъ зарур.

СССР Министрлер Советине кърымтатарлар ичюн сындырпавны алып тапшармакъны козьде тутуп, 1987 сенеси декабрь 24-ге къабул этильген «Кърым областы ве Краснодар улкесиндеки базы бир зали пунктларында граждандарны прописна япувны сындырпав акъкъында» къарарны гъайрыдан бакъып чыкмакъ теклиф этильсин.

Кърымтатар мектеплерини ве ана тилинде окъутылгъан окъув юртларыны гъайрыдан тиклевге, музей, архив фондларыны, тиль, тарих, археология, меденит ядидарлыкларыны топлав, реставрация япув, къоругъа догърулыгъан программаларны ишлеп чыкмакъ козьде тутулсын.

Кърымтатарларны къайтарув программасыны амельге кечирювде Кърымда озь сагълык сагълав, санайи ве социаль-турмуш махсусадларныдаки объектлери олгъан министрлик ве идарелер фааль иштирак этмек кереклер.

Кърымтатарларны къайтарув программасы шимди Кърымда яшагъан эалининъ менфаатларына ич де зарар кетирмемели.

4. Кърым автономиясыны Украина ССРининъ эркинынъ да Кърым АССРини мейданга кетирюв ёлуен гъайрыдан тикленмесе кърымтатар халкынынъ укьуклары гъайрыдан тикленилеиз. Бу эм кърымтатарларнынъ, эм де шимди Кърымда яшагъан дигер миллетлер векиллерининъ менфаатларына уйгъун келир эди.

5. Девлет программасыны мувафакъиетли амельге кечирмеге ярым эткен сагълам ахлякий-психология икклимини мейданга кетирюв заруретинден келип чыкып, бутюн пропаганда ве сиясий-тербиевий ишени, тарихны, бу джумледен Улуу Ватан джени йылларыны

объектив айдынлатувгъа, кърымтатар халкына нисбетен адалет ве мусавий укьуклыккыны гъайрыдан тиклев ёлуна кесен-кес бурмакъ талап олуна.

Кърым областнынъ совет органларына, джемаат тешиклятарына кърымтатарлар, депортация япылгъан дигер халкълар киби ватангъа къайтарылмакъ керек олгъаны хусусында джемаат фиркирини азырламакъ, догъру анылавын шекилендирмек боюнда махсусаджарлы иш алып бармакъ тевсие этильсин. Кърымтатар халкынынъ укьукларыны гъайрыдан тиклев дигер халкъларнынъ эсабына амельге кечирилмейджегини косьтермек муимдир. Кърымтатар халкынынъ итибарлы векиллерини матбуатта, телевидение ве радиоа чыкыш япмагъа, тегерек столларда иштирак этмеге джелып этмек керек.

Меркезий ве мааллий кутлевий информация васталарына кърымтатар халкынынъ проблемаларыны мунтазам суретте объектив айдынлатмакъ, мемлекетнинъ етекчи алимлерининъ махсусадларны, совет хадимлери, юристлер, кърымтатарлар векиллерининъ иштиракындаки интервьюларны дердж этмекни козьде тутмакъ теклиф этильсин.

6. Укьукъиюрюв органлары миллий арекетте иштирак эткен кърымтатарларгъа къаршы ачылгъан джиднай ишлерни белгиленген тертипте гъайрыдан бакъып чыкып ве эсассыз суретте укьум этильгенлерни реабилитация япув боюнда ишни активлештирсинлер. КПСС Меркезий Комитети янындаки Партия контроли комитетининъ дикъкъаты кърымтатар коммунистлерининъ ант характердеки шахсий ишлерини бакъып чыкмакъ, партия сафларында (вфат эткен сойларына да) тиклемек ве партия стажыны гъайрыдан тиклемек заруретине джелып этильсин, компетентли органлар девлет мукафатлары ве унванларыны, бу джумледен Улуу Ватан дженинде иштирак эткени ичюн мукафат ве унванлары такъдим этювдеки редлерни бакъып чыкып акъкъындаки риджаларны бакъып чыкысынлар.

Зан этсек, бу меселе боюнда хулясалар ве теклифлер Миллетлер Советининъ миллий сиясет ве миллетлерара мунасебетлер Комиссиясында, СССР Юкъары Советининъ Президиумында, сонъра СССР Юкъары Советининъ сессиясында бакъып чыкылмалы, махсус къарар къабул этильмели ве бу къарарны омюрге кечирюв узеринден откериледжек незаретининъ шекилини бакъып чыкылмалы.

Г. ЯНАЕВ,
СССР Юкъары Совети Миллетлер Советининъ кърымтатар халкынынъ проблемалары боюнда Комиссиянынъ ренси.

РЕДАКЦИЯДАН: Кърымтатар халкынынъ проблемалары боюнда Комиссиянынъ хулясалары ве теклифлери Миллетлер Советининъ миллий сиясет ве миллетлерара мунасебетлер боюнда Комиссиясында, СССР Юкъары Советининъ сессиясында Бирлик Совети ве Миллетлер Советининъ бирликте откерилен къапалы меджлисында бакъып чыкылды, олар боюнда махсус къарар къабул этильди. Бу къарар газетамызда дердж этиле.

Депутатлыккъа намзад МЕНИМ САЙЛАВАЛДЫ ПЛАТФОРМАМ

(Башы 1-нджи саифеде)

Меним эмек ве оджалык стажым 55 йылдан ибарет. Бу узун девир ичинде мангъа севимли Кърымнынъ бир чокъ кой ве шеэрлеринде оджалык этмек сырасы кельди: Судакъ районнынъ Эльбузлы, Шелен, Къапсхор койлеринде, Алуштада, Шумада, Уркустада. Дженктен сонъ исе Азербайджаннынъ Чархы ве Асмар деген койлеринде чалыштым. 1946—1987 сенелери Ташкент областынынъ Бекабад шеэринде кене озь зенаатым боюнда ишледим. Ярым асырдан зияде девам эткен эмек фаалиетимде мангъа ич бир нуш сайлав органларында чалышмакъ сырасы кельмед, эгер де, эбет, о вакыттаки сайлавларны «Сайлавлар», деп адландырмакъ муимюн олса...

Догърусыны айтаджакъ олсакъ, бу куньлерининъ шаритында мен Белогорск шеэрининъ депутаты сайлапдаджамъа о къадар инанмайым. Чюнки шеэримизде миллетлерара мунасебетлер пек кергилдир. Шеэр ёлбашчыларынынъ бир чокълары эски стереотип ольчулеринен иш керелер. Бойле шаритте шу ерде яшагъан кърымтатар халкынынъ сайысыны эсапка алып, умум джемаатнынъ къач процентини тешкиль эткенини тапмакъ, сонъ онъа коре пропорциональ мыкъдарда кандидатураны косьтермек ве оларнынъ сайланмасы ичюн курушмек керек.

Энди озь сайлавалды платформам акъкъында. Барып та депутатлыккъа сайланустюнде чалышмакъны мангъа этип алам?

Биринджиси — кърымтатар халкыны озь Ватанына тешкиляты суретте къайтарылып, тез вакытта Кърым АССРини дженктеп эвельки статусында гъайрыдан тиклев;

Экинджиси — шеэримиз-

де яшагъан миллетлер арасында акъикый достлуккыны мейданга кетирип, оны къавийлештирмек, кенишлетмек ве теренлештирмек огърунде чалышмакъ. Бу махсусаднен уйкенлер ве ментеплилер арасында джиддий тербиевий ишлер алып барувны эльде этмек. Джемаат ичинде докладлар, лекциялар, субетлер тешкилятландырмакъ. Ошекчилерге, арабозувджыларгъа къаршы къатты куруш алып барувны тешкилятландырмакъ;

Учюнджиси — шеэр ве районнынъ экология вазетини яхшылаштырмакъ ичюн джемаатчылыккы кутлевий куруше джелып этмек. «Шеэримизни ешил адагъа чевирейик» деген шиарнен бутюн бош ерлерге мейва ве декоратив тереклер отуртылмасыны эльде этмек. Чокъракъ ве чешмелерни темизликте тутмакъ, акъын сувларны, Къарасув озенини, куюларны пусюрликтен арынуварыны эльде этмек. Шеэр ичиндеки ёлларны асфальтлатмакъ ишине ишханслер ве джемаатчылыккыны джелып олунамалары ичюн чалышмакъ;

Дёртюнджиси — къадимий абиделерни тамир ве реставрация ишлерине бутюн шеэр джемаатчылыккынынъ джелып атильмесине иришмек ичюн иш алып бармакъ. Шеэр мааллелерине эски адларнынъ къайтарылмаларына иришмек. Шеэр этрафындаки бутюн география нокъталаргъа эски адларны къайтармакъ ичюн курушмек;

Бешинджиси — Белогорск шеэринде ве районунда яшагъан мусульманлар ичюн джами къуруджылыккыны тезлештирмеге бутюн куюмни берип чалышмакъ. Ние-тим, иште, бундан ибареттир.

Хыдыр ИЛЬЯСОВ,
дженк ве эмек ветераны.

ОДЖАЛАР КОШЕСИ

АНА ТИЛИМ —
ГЪУРУРЫМ

МЕТОДИК ТЕСИЕЛЕР

Бу тевсиелерин Симферополь девлет университетининь доценти, филология илимлери кандидаты Эивер Акъмоллаев ишлеп чыкты.

7-нджи ДЕРС

Эвельки дерслерде субет я да мешгулестлер вастасын ким? не? насыл? не япа? не япты? не япаджакъ? деген суаллернен талелелер таныш олгъан эдилер.

Оджанынъ эсас макъсады — талелелерни тек шекилленген таныш этмек дегил де, оларны 3—4-нджи сыныфларда кечиледжек исим, сыфат, филь киби сёз чешитлерини кечмеге азырламактыр. Чюнки сёз чешитлерини кечкенде, берильген сёз чешитлери (исим, филь, сыфат, замир) талелелерге янъы бир тиль адисеси олып корюне билер. Бойле олмамасы ичюн башлангыч окъув девиринде исим, сыфат, филь шекиллерини (терминлерини) озьлерини айтмайып оларнынъ суаллерини анъына синъдирмек керек. Талелелер озь нутукларында берильген сёз чешитлерини шекиллерини кениш къуланмагъа билмек кереклер. Бу мевзулар боюнда амелий иш тарзында оджа дерсте кечмек ичюн джансыктысы олмагъан, ме-

ракълы вазифелер азырламак.

Илериде 3—4-нджи сыныфларда оджа келишлерни кечмек керек оладжакъ. Ал азырда олып кечкен субет дерслеринде талелелерни келишлерини суаллеринен таныштырмалы.

Кечкен дерслерде оджа предметни эм де иш аркетини билъдирген сёзлернен багълы вазифелерни теклиф эткен эди. Бу дерстен башлап о талелелерни предметнинъ аляметлеринен таныш этмели.

Предметнинъ аляметини косьтерген сёзлер исимнен багълы олып келе, яни исимден эвель келип, насыл? деген суальге джевап олурлар. (Бу къанде оджалар ичюн).

Дерсини макъсады: талелелерни предметлерини аляметлерини билъдирген сёзлерини таныш этмек, талелелерге бу сёзлерни джумледе ишлеге бильмеге огретмектен ибареттир.

Оджа бу дерсте кунъэвельден азырлыкъ корьмели. Предметлерини аляметлери-

нен багълы чешит ресимлерни азырламалы.

КЪАИДЕ:

Предметнинъ туюни, лезетини, ольчюсини билъдирген сёзлер насыл? деген суальге джевап олып келирлер. (Бу къанде 2-нджи сыныф ичюндир).

Оджа талелелерни предметнинъ учь аляметинен таныштырмалы. Башта туюслерни анълатмакъ керек. Туюслерни талелелер, озьлери де къолайлыкънен тапа билелер. Лезет манасыны анълаткъанда оджа суаллер къоюп, талелелерге ярдым этмели. Меселя оджа: — Бу насыл армут? — деп сорай. Талелелер: — Бу татлы армут. — деп джевап бере. Ольчю аляметини анълаткъанда оджа талелелерге ярдымджы суаллер берип турмалы. Къалын, индже, тар, кеът, къыска, балабан, алчакъ киби ольчю маналарны анълаткъан сёзлер предметлер вастасынен косьтерилмели.

Текст: «КОБЕЛЕКЛЕР»

Енгилден джыллы ягъмур сепелеп кечти. Булутлар дагъылды. Алтын кунеш кене парылдап башлады. Кобелеклер учушлар. Беъз чечек устуне беъз кобелек къонды. Сары чечек устюнде къара кобелек отура. Къырмызы чечек устуне исе къырмызы кобелек келип къонды. Бирден къарылгъач учып кельди. Сары, беъз, къырмызы, къара кобелеклер учып кетилер.

Вазифе: Талелелер бу текстни окъуп чыккъан сонъ предметлерини аляметлери билъдирген сёзлерни та-

пып, дефтерлерине кочюрип язмалылар. Керек суаллерни ишлетип, бу сёзлерни тапмалылар. Меселя, насыл кобелеклер? — Беъз, сары, къара кобелеклер, ве иляхре.

Дерсте къуланылгъан сёзлерини лугъаты

исим — имя существительное
филь — глагол
сыфат — прилагательное
туюс — цвет
лезет — вкус
къырмызы — красный
сары — желтый
къара — черный
джыллы — теплый
кобелек — бабочка
егилден — слегка
къарылгъач — ласточка

Талелелер бу лугъатны озьлерини лугъат дефтерлерине кочюрип язмакъ кереклер.

Ливадия. Къараденъиз санаториясында бир корюниш.
Х. Шамъяновнынъ ресими.

ТЕШКИЛИЙ КОМИТЕТ МЕЙДАНГА КЕТИРИЛЬДИ

Декабрь 10 куню Кърым область партия комитетининъ сиясий арыкъландырув эвининъ меджислер залында кърымтатар джемаатчылыгънынъ топлашувы олып кечти.

Топлашув иштиракчилери кърымтатар меденетининъ инкишафыны координирлев меркезини мейданга кетирюв хусусында мунакъашалар алып бардылар.

Бир къач саат девам эткен мунакъашалар, суаль джеваплардан сонъ топлашув иштиракчилери «Меденетининъ инкишафыны координирлев меркезини»

мейданга кетирюв боюнда тешкилий комитет тиздилер.

Тешкилий комитетининъ реиси оларакъ Кърым улькешнастыкъ музейининъ илимий хадими И. Заатов сайланды.

Тешкилий комитетне кърымтатар меденетининъ инкишафыны координирлев меркезининъ Уставыны ишлеп чыкмакъ, оны «Достлукъ» афталыгъында дердж этип, кениш джемаатчылыкъ арасында музакере япмакъ авале олунды.

Топлашувда область партия комитетининъ секретары Л. И. Грач нуткъ сёyledi.

МУСТАФА

(Башы газетанынъ 23-нджи санында).

— Оларны кечирмемиз, ойлеми Мустафа? — деди Варенькин.

Меджитов индемеди, автоматны окълады, янъы магазин экледи. Пулемёткъа да янъы лента къойдылар.

Дувал бойлап он беш метр къадар чаптылар, шу ерде тар къалычыкны расткетирдилер.

— Шимди азбаргъа чапып кирип, атеш ачаджакъмыз. Бу ерде, Мустафа, эр шей озюмизге багълы оладжакъ, — я биз оларны, я да олар бизни... Кеттик! — деп эмир берди Варенькин.

Кеът азбаргъа биринджи олып Варенькин атылып кирди. Бу пулемётнынен атеш ачты. Мустафа автоматынен атеш ачып онъа ярдым этти.

— Гога, мукъайт ол! — бирден Мустафанынъ къулагъына Алексейнинъ сеси чалынды. — Мен ярдымгъа келем!

Варенькин ве Меджитовнынъ, бунунъ киби озь вакъытында ярдымгъа етип кельген Алексейнинъ алапсыздан ачкъан атешлери эр шейни алы этти. Бандитлернинъ ич бириси къышлакънынъ меркезине кечип оламады.

Анда, меркезде исе къыдырув группасынынъ десантчылары сия анбарыны темизлемекни екюней эдилер. Къолгъа кечтирилген сиялар мында етип кельген «вертушкагъа» юкленильди, десант группасы да вертолёткъа отурды. Вертолёт Къундузгъа ёл алды.

...Файзабад шеэринден бир аз авлакъта Зуб дагъы бар. Бу дагънынъ тиш тамырлары анъдыргъан учь юксекиги бар. Бу дагъда исе балабан къоба бар. Иште, мына шу къобада душманларнынъ озьгон пекитилген лагерни бар эди. Олар андан къышлакъ ве вилает меркезлерине уджюм эте эдилер, ёллар ве элентрини

агъларыны иштен чыкъармакъ ичюн диверсияларгъа ёл ала эдилер.

Афганстан акиметининъ риджасына бинаэн совет аскерлери Зуб дагъындаки къобада ерлешкен лагерни ёкъ этмеге кириштилери. Бу чарпышмаларда Мустафа Меджитов да иштирак этти. Зуб дагъына уджюмге кечкен вакъытларында Мустафа энди пулемётчы эди. Мустафанынъ ярдымджысы — туркмен йигити Махмуд Караев эди. Афган къысымлары да Зуб дагъы ичюн чарпышмаларда иштирак этти. Лякин оларнынъ иши не ичюндир юрюшмей, огге догъру яваш йылышыла эди. Шунда капитан Келов Мустафагъа эмир берди:

— Меджитов, анавы ташларгъа якъынлаш, афганларгъа ташлар арасында гизленген душман пулемётчысыны ёкъ этмеге ярдым эт.

— Анълашылды, капитан аркъадаш, — деп джевап берди Мустафа.

Лякин душман пулемётчысы ташлар арасында дегил де, десантчылар уджюм эткен къобанынъ агъзында ерлешкен экен. Къобанынъ диварында делик япылгъан, душманнынъ буюккалибрли ДШК пулемёты шу деликтен атеш ача экен. Айны мына шу пулемётнен Мустафа дуэль башлады. Месафеден устюнликке малик олгъан Мустафа озь ПКМыны де бир таш артына, де дигер таш артына алып кечип, андан окъ узе. Къоба диварындаки деликни кенишлетмеге ве бунунънен душман пулемётчысыны «ачмагъа» тырыша. Бу дуэльде Мустафа эки саат вакъытны сарф этти. Делик етерлик дереджеде кенишлеген сонъ, Меджитов делик ичине атеш ачты. Душман пулемёты сусть. Бундан сонъ андан атеш ачылмады.

Къараллыкъ тюшюп башлады. Меджитов ве онынъ

ярдымджысы Караев душман пулемётыны тындыргъанларыннан сонъ озь аркъадашлары-десантчыларнынъ янына къайта эдилер. Апансыздан, лек юксе олмагъан байыр артындан душманлар инглиз карабинлеринен атеш ачтылар. Мустафа пулемётнынен джевап берди. Ерге яттылар. Окъ битти. Мустафа:

— Махмуд, янъы окъ лентасыны бер, — деди ве къолуны узатты. Шунда сагъ омузыны электрик току ургъандай олды. Меселенинъ асылыны анълап оламады. Сыджакъ бир шей акъып башлагъан сонъ анълады: яра-лангъан.

Десантчылар чапышын кельдилер: олар арасында медицина хадими де бар эди. О Мустафанынъ ярасыны багълады ве:

— Мустафа, онъ кемикке тиймегенге бенъзей. Зарары ёкъ, саба госпитальге ёллармыз, эр шей яхшы олур.

Сабасына Мустафаны «вертушкагъа» къойып, Къундузгъа, андан самолетнен Ташкентке госпитальге ёлладылар.

Окъ, керчектен де, кемикне токъунмагъан. Экимлер Мустафанынъ ярасыны тедавийлемек ичюн къолларыннан кельген бутюн шейни ямагъа тырыштылар.

Бир кунъ саба эким Мустафагъа козь къыйгыгъындан назар ташлап:

— Кейфлер насыл, аскер? — деп сорайды.

— Джениявер кейфтем, — деп кулюмсиреди Мустафа. Не олды я?

— Билесинъми, сенинъ ана-бабанъ сени Союзда къалдырмаларыны риджа этелер, — деди эким.

Бундан эвель Мустафа госпитальде ана ве бабасынен бир къач кере корюшкен эди. Олар — отуулары Афганстангъа кетмемеси, мында къалмасы — акъкъында сёз ачкъан эдилер. Мустафаны Союзда къалдырмакъ ичюн бутюн эсаслар

бар, деген эдилер экимлер. Бу шей ичюн Мустафа эм экимлерге, эм де ана-бабасына дарылды.

— Арбий эким аркъадаш, — деп патлады Мустафа, — бир аз тедавийленгенинъизден сонъ кене Афганстангъа къайтаджам, деп сизге айткъан эдим! Озь йигитлеримизининъ янына къайтаджам! Анълашылдымы?

— Тынчлан, Мустафа, анълашылды... Буну ананъ риджа эте...

— Анама да айтыңыз: йигитлеримизининъ янына къайтаджам!

Мустафа даа толусынен тедавийленмеген олса да, экимлерге оны госпитальден чыкъармаларыны риджа этти. Онынъ риджасыны ерине кетирдилер. Афганстангъа теадже къайтмакъ керек эди.

Мустафа ёлланаджакъ ерге кете эди. Оны ёлда лейтенант токътатты:

— Адий аскер аркъадаш, не ичюн офицерге теменна этмейсинъиз? — деди о.

— Багъышланъыз, лейтенант аркъадаш, теменна этип оламайм.

— Не ичюн я?

— Яраландым. Сагъ омузым ала даа агъырта.

— Яраландым?.. Къаерде?

— Озенчикнинъ о бир ялысында, лейтенант аркъадаш.

Яш офицер, Мустафанынъ акъраны къабаат ишлеген адам киби:

— Афу эт, къардаш... Джанынъны агъыртмакъ истемемим... Шимди къайда кетсинъиз?.. — деди.

— Анда, озенчикнинъ о бир ялысына, лейтенант аркъадаш.

Отъурлы ёллар санъа, къардаш... Сагъ-селямет къайтып келе...

Къайтып кельмеге даа вакъыт чокъ эди. Мустафа Афганстангъа къайтып кельмезден бир аз вакъыт эвельси оларнынъ болонмесини Къундуздан Гардезе авуштыргъан эдилер. Тюземлик ерден дагълы ерге кечирдилер. Дагъда да десантчы-

лар деерлик эр даим засадаларда турдылар, сиянен юкленильген керванларны бастылар. Душманнынъ баягъы чокъ къуветлеринен тутушмагъа сыра келе эди.

Бир оларнынъ десант болонмеси эрканында бир бинъдеп зияде душман олгъан керванны тар-мар этти. Душманлар бу шей ичюн ахтыман алмакъ истедилер, наптан Миклашевичининъ (Мустафа Меджитов энди онынъ команданлыгъы алтында хызмет эте эди) десантчыларынынъ пешине тюштилери. Бир кереси душманлар бу болонмени десантчылар дереичинде келеаткъанларында атешке туттылар.

Мустафа энди «хысметли гранатаны» аракетне кетирмек керек, деп тюшюнди, чюнки душманлар пек къутурып башлагъан эдилер. Лякин десантчылар сарымдан чыктылар, уджюмге биринджи олып пулемётчы Мустафа Меджитов кетти. Мына шу агъыр чарпышмадан бир аз эвельси оны «Джесюрлиги ичюн» медалинен такъдирлеген эдилер.

Анавы август айында олгъан чарпышманы ве бу чарпышмада Мустафанынъ ролуни болонмедиклерининъ эписи хатыраларында къалдырдылар. Мустафа арбий хызметини одеп Афганстандан эвлериге къайтагъанда оны вазифе чыкмагъан, къысымда къалгъанларнынъ эписи озгъармагъа чыктылар.

Мустафа «вертушка»нынъ къапысында тура, йигитлерге бакъа, кулюмсирейимми, я да джиддий черенен назар ташлайымми, деген киби къатып къала... Кулюмсиреди. Двигательнинъ шаматасы арасындан:

— Отъурлы хысметлер, йигитлер! Эвлеринъизге сагъ-селямет къайтынъыз! — деп къычырды.

...Афган дженкиннинъ башлангыч деври девам эте эди.

В. ТАРАСОВ,
Феодосия шеэри.

Асырымызнынъ башында чыктырылган бу ресимнинъ тюбине не деп язмакты. Эгер озенбашлы Ахмет ахай раст кельсе, белки о: «бардактынъ кьартбабасы устюнде меним кьартбабам отура» дер эди. Лякин биз бардак, тести, хум (белки бу сёз узбекчедир) деп язджакъ олдык, амма... Риджа этемиз: бу гьает буюк бардактынъ кьрымтатарджа адыны билген адам бизге язып ёлласса, нек миннетдар олур эдик.

П. Зильбернинъ фоторепродукциясы.

СЕСЛЕНЮВЛЕР

А ВАШЕ МНЕНИЕ?

Мен «Достлукъ»нынъ эки тильде басылмасы хусусында газетанынъ 17-нджи ве 23-нджи санларында Керчтен А. Бабич, Б. Бараночников ве башкьаларынъ, 20-нджи санында Евпаториядан В. Марченконынъ макъалелерини окъудым.

Мен озь вакъытынен Симферопольдеки нумоневий 13-нджи мектепте окъудым. Медениетимиз ве тилимизнен, халкьымызнынъ, хусусан яшларымызнынъ келеджегинен зияде меракъланам. Газетанынъ эки тильде басылмасы бугуньки кунюмизде керекми, ёкьми? Озь фикримни беян этип язгъан макъаленим керчли аркъадашлар окъуп анъламалары ичюн рус тилинде басмангъызы риджа этем.

Уважаемые товарищи из города Керчи! Во-первых, я очень тронут и благодарен Вам за ваш интерес к нашей газете.

Среди нас, крымских татар, особенно среди молодежи, очень много тех, кто плохо знает свой язык, даже у себя дома, в семье, многие говорят только на русском языке. Ведь все они учатся или выпускники русских школ, училищ и ВУЗов.

Если сейчас, в начальном периоде жизни газеты, выпускать ее на следующей странице подробным переводом на русский язык, то тут

прав товарищ В. Марченко, наша молодежь будет читать русский текст, не обращая внимание на крымскотатарский. А цель газеты — помочь изучить родной язык крымских татар, потеряет смысл.

Но и сейчас я считаю вполне возможным печатать отдельные статьи представителей братских народов в газете «Достлукъ» с согласия автора на их языке с переводом на крымскотатарский.

Ведь крымскотатарский народ понес большие потери в культуре и языке. Но

«ХАЗАР КОРЮШЮВЛЕРИ—89»

Декабрь айынынъ биринджи онкуньлигинде Азербайджан ССРнинъ пайтахты Бакуда бедий терджиме ве миллий медениет мевзусында «Хазар корюшювлери — 89» деген бутюнсоюз эдебий черчвесинде Азербайджан бедий терджиме ве эдебий алякьалар меркезининъ реиси Айдын Мамедов, азербайджан ве рус тиллеринде чыккьан мустахиль журналларнынъ редакторлары Вагиф Джебраилзаде ве Ариф Алиев «Миллетлерара мунасебетлерде эдебий алякьалар ве терджименинъ ролю» мевзусында чыккьыш яптылар. Хазарэтрафы халкьларынынъ эдебий-медений алякьалары ве сойдаш тиллерден терджиме меселелери боюнджа мунакъаша олды. Мунакъашаны Азербайджан ССР Илимлер академиясынынъ илимий хадими Ариф Аджалов алып барды.

Бундан да гъайры эдебий форум иштиракчилерининъ огюнде Азербайджан халкь джебэсининъ реиси Абулфайз Алиев чыккьыш япты. О бугуньде-бугунь халкь джебэсининъ алып баргъан

иши, азербайджан халкьынынъ огюнде тургъан муим ве муреккеп меселелер акъкьында икье этти.

Форумда Кишиневда гагауз тилинде чыккьан «Ана сёзю» газетасынынъ редакторы Тодур Занет, бу сатырларнынъ муаллифи, шаир ве терджиман Микола Мирошниченко (Киев) ве дигерлери чыккьышта булундылар. Бутюнсоюз эдебий форумда Къазахстан, Алтай улкьесининъ тюркий халкьлар яшагъан башкьа регионларнынъ векиллери иштирак эттилер.

«Хазар корюшювлери — 89» бутюнсоюз эдебий форумнынъ иштиракчилери СССРде яшагъан бутюн тюркий халкьларнынъ аятий зарур меселелери, бу джумледен мемлекеттеки тюркий халкьларнынъ элифбелерини екьне графикагъа, яни латын язысына кечирмек, 30-нджи сенелернинъ сонъунда лягъу этилген Тюркшаслыкъ меркезини гъайрыдан тиклемек меселелери акъкьында кьызгын лакъырды эттилер. Азербайджан девлет университетининъ шаркьшаслыкъ факультетинде тюркий

халкьларнынъ векиллеринде зарур мутехассыслар азырламакъ хусусында да сёз юрсетилди. Бунда, энди аза-чыкъ олса да, теджрибе бар. Меселя, бу йыл шаркьшаслыкъ факультетине 6 гагауз огъул ве кьызы къабул этилди. Мында келеджек сенеден башлап кьрымтатар йигит ве кьызларыны къабул этмек ниетинделер.

Форумда бир сыра муим весикьалар, бу джумледен, кьрымтатар ве гагауз халкьларынынъ миллий меселелери боюнджа СССР халкь депутатларынынъ II Съездине мураджаатлар къабул этилди.

Юкьбарыда айтылган шейлерден хуляса чыкьарып айтджакъ олсакъ, «Хазар корюшювлери—89» бутюнсоюз эдебий форуму эдебиятлар достлугъыны пекитмекнен бир сырада халкьлар арасындаки достлукъны къавий-лештирювде муим баскьыч олды.

Ю. КАНДЫМОВ,
«Хазар корюшювлери — 89» бутюнсоюз эдебий форумунинъ ишти-
рачиси.

Тильни билмек — достлукъны къавийлештирмек

РУСЧА-КЪРЫМТАТАРДЖА ЛАКЪЫРДЫ СЁЗЛЮГИ

(башы газетанынъ — 4—23 санларында)

ПУТЕШЕСТВИЕ, ЭКСКУРСИЯ СЕЯТ, КЕЗИНТИ
Пройдите на палубу — Когертеге кечинъиз.

Мы выходим в открытое море — Биз ачыкъ денъизге

За сколько часов мы доплывем до Ялты? — Ялтагъадже чыкмакътамыз кьач саатта барырмаз?

Мы приближаемся к берегу (к пристани) — Биз ялыгъа (скепеге) якъындашамыз.

Сейчас опустят трап — Шимди трапны тюшюреджеклер. Волны качают судно — Далгьалар гемини саллаталар. Дует сильный (слабый) ветер — Кучьлю (хафиф) ель эсменге.

Когда состоится экскурсия? — Экскурсиямыз не вакъыт (кьачан) оладжакъ?

Завтра мы отправляемся на морскую прогулку — Ярын биз денъиз кезинтисине чыкьаджакъмыз.

Идемте все на пляж купаться — Юринъиз эпимиз пляжга барып ювунайыкъ.

Вы не хотите совершить экскурсию по горному Крыму? — Дагълы Кърымда кезинти япмагъа истемейсинъизми?

Я хочу осмотреть исторические памятники Бахчисарая — Мен Багъчасарайнынъ тарихий абиделерини бакъаджакъ олам.

(девамы бар)

Нешир ичюн месюль Ш. РАМАЗАНОВ.

ИШКЕ БУЮРЫНЪЫЗ!

Симферополь почта ташыйджы болюгине даимий су- ретте чалышмакъ ичюн:

почта вагонларыны денъиштириджи операторлар;

посылка ве страховкалы почталарны сайлайыджылар (сортировщики);

почта алып барыджи (по сопровождению) почталон- лар керек.

Айлыгъы — орта эсапнен 250 кумюш.

Адрес: Симферополь шеэри, Красный подпольщиклер сокъагы, 25-нджи эв, ОПП (почта ташыйджы болюк). Телефон: 25-21-96.

САТЫН АЛЫНЪЫЗ

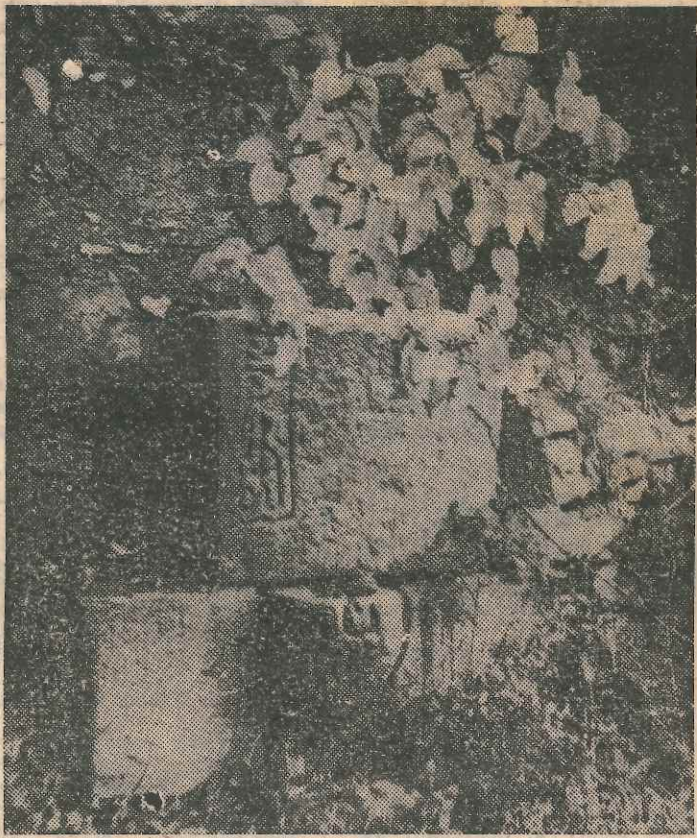
Николаев шеэриндеки «Успех» кооперативи эалиге ве тешкилатларгъа: тахта, балка, рейка, стропила, тенеке (цинкленген), тула ве дигер къуруджылыкъ материаллары сата.

Кооператив янындаки устакханеде къапы, пенджере ве башкьа дюльгерлик махсулатлары сымарламакъ мумкюн. Мукъавеле тизмек ве транспорт меселесинде ашагъы- даки телефонларнен (Николаев шеэри) мураджаат этмек мумкюн: 24-47-20; 37-77-77.

Джанкой шеэрининъ Щорс сокъагындаки бутюн онъ- айтлыкъларгъа малик, умумий файдалы колеми 70 кв. м. олгъан 55 номералы эв сатыла. Гараж къурмакъ ичюн рухсетнаме ве къуруджылыкъ материаллары бар.

Джанкойде Южная сокъагындаки 15-нджи эвге, акъ- шам саат 18-ден сонъ, джумаэртеси ве базар куньлери са- бадан акъшамгъадже Сефершавге, телефон вастасынен 3-13-13 Ибраимовгъа мураджаат этмек мумкюн.

ХОРЛАНДЫНЪ СЕН, ЧОКЪРАГЪЫМ...

Ресимде: озь башына быракъылган чокъракъ.

Алушта шеэринде якъын Виноградный кою янында ёл четиндеки чокъракъ озюнинъ салкьын сувунен юзлернен йыл девамында ёлджулар- нынъ сувсызлыгъыны къан- дырып кельди. Белли олма- гъан таш ёнуджы бир уста озюнинъ чебер эллеринен бу чокъракъны яраштыргъан. Ташнынъ юкьлары кьысы- мында арап арифлеринен сё- элзери язылы, лякин мен некъ- дар меракълансам да, не акъкьында язылгъаныны би- лип оламадым. Эгер бир де- бир адам шу сёзлернинъ ма- насыны анълап, «Достлукъ» газетасына язып ёлласса, гъа- ет миннетдар олур эдим.

Виноградный коюнинъ са- кинлери бу чокъракънынъ козюни ачып, керекли тед- бирлерни корьмеге вакъыт тапалайлар, гъалиба. Кечен- лерде исе юзюм чубукълары отуртмакъ макъсадынэн о чайырнынъ топракълары тракторнен сюрюльгенде онынъ тюмени тийип, ер тю- бинден къадимий кирамет трубаларны устыке чыкьар- ды. Демек, эвельден бу тру- баларнен дагъ суву кой эли- сине акъызылгъан. Шим- дики куньде исе бир кимсе- ге керек олмагъан бу чокъ- ракънынъ булжор киби те- миз суву озь башына ёл че- тиндеки арычыкьтан, дер- синъ озь «саибини кьыды- рып» акъып кете.

В ХАЧАТУРЯН,
журналист.

Достлукъ

(«ДРУЖБА») издаётся на
крымскотатарском языке

Бизим адресимиз: 333700, Симферополь шеэри, Генерал
Васильев сокъагы, 44-нджи эв.
Телефонлар: 44-79-11, 49-90-591, 44-49-08

Украина Компартиясы Кърым обкомы «Таврида» неширля-
тынъ басмаханеси. Тиражы—11374 нуска

Газета джума куньлери чыкъа

«Крымская правда» газетасынынъ
нешири

индекс 61059

Сымарыш

№ 387

БЯ 00313.